

Nr 33

Av herr **Petersson, Erik Filip**, och herr **Carlsson, Eric**, *angående miljöförändringars inverkan på kriminaliteten bland de lägsta åldersgrupperna.*

(Lika lydande med motion nr 41 i Andra kammaren)

Den ständigt ökande brottsligheten är ett av våra allvarligaste samhällsproblem. Frågan har under senare år observerats från olika synpunkter, utan att man ännu kommit fram till verkningfulla lösningar. En av de viktigaste uppgifterna torde vara att klarlägga orsakerna till denna ökning och sprida kännedom om desamma. I särskild grad gäller detta de faktorer, som påverkar en person till att begå det första brottet.

De åldersgrupper som uppvisar den största brottsligheten är 15—17 år med tendens till förskjutning nedåt. I dessa grupper träffar man också den största ökningen. En utredning visar, att ju yngre en person är vid det första brottets begående, dess större är risken för återfall. Av de pojkar som vid första brottets förövande var 15 år, återföll 43,5 % medan procenten för 17-åringarna var 28,5 %. Dessa förhållanden klarlägger att brottsförebyggande åtgärder blir särskilt betydelsefulla, om de sättes in på ett tidigt stadium.

Brottslighetens snabba ökning ger anledning antaga, att det på senare tid tillkommit nya förhållanden i samhällslivet, vilka verkar brottslighetsstimulerande på unga människor. En hel del pågående förändringar skapar med all säkerhet en för ungdomen i här berörda avseenden sämre miljö än tidigare. I allmänhet har inte dessa förändringar blivit tillräckligt observerade och än mindre föremål för objektiv undersökning. Här skall blott omnämnas några sådana företeelser.

Under senare år har stora förändringar på familjelivets område ägt rum, som säkert påverkar barnens situation. Man talar ibland om att vi befinner oss i en uppfostringskris, där mycket blir famlande och inkonsekvent. Även närliggande faktorer, såsom olämplig bostadsmiljö m. m., har inverkan på personlighetsutvecklingen. En mängd förhållanden i vårt nutida samhälle skapar oro och psykiska rubbningar, så t. ex. har en framstående läkare av facket konstaterat, att av en normal grupp pojkar i Stockholm inte mindre än var fjärde pojke visade symtom på allvarliga psykiska störningar och ansågs vara i behov av specialbehandling.

De stora skolklasserna och bristen på kompetenta lärare är säkert en

bidragande orsak till att skolan inte kan fullgöra sin fostrande gärning på avsett sätt. En friare uppfostringsmetod i allmänhet, där tidigare auktoriteter har avskaffats, kan ställa de unga i en relativt normlös tillvaro. Eftersom stöld i olika former är den vanligast förekommande brottsformen för unga personer, har man anledning vara kritisk mot affärer och varuhus, vilka är så ordnade att de uppmuntrar till tillgrepp.

Television och film har en alltmer stigande betydelse för formande av de ungas beteende. Vi är därför i stort behov av vetenskaplig forskning angående hur t. ex. skildring av våldsmentalitet kan stimulera till kriminellt handlande.

Ungdomsbrottsligheten visar en olika utveckling i Sverige jämfört med de övriga skandinaviska länderna. I Norge och Danmark synes den inte ha blivit ett problem av samma storleksordning som hos oss. Det förefaller troligt att ett jämförande studium av frågans problematik i dessa länder kan vara vägledande för vilka åtgärder vi skall vidtaga.

Hänvisande till ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning beträffande huruvida vissa pågående miljöförändringar påverkar utveckling av kriminalitet bland de lägsta åldersgrupperna och vilka åtgärder som från samhälllets sida kan vidtagas.

Stockholm den 15 januari 1964

Erik F. Petersson

Eric Carlsson
